

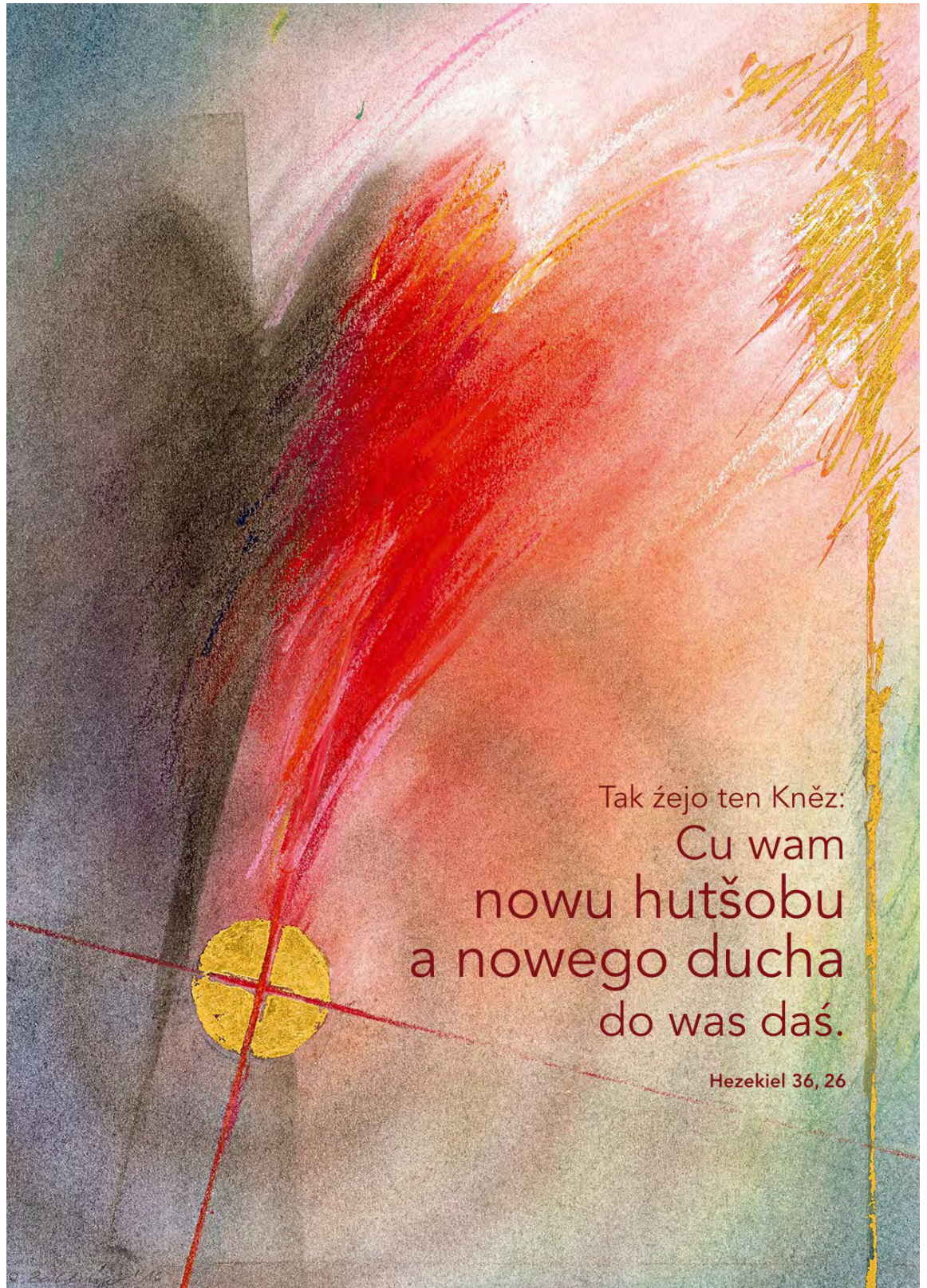

Nowy wósadnik

Serbske cerkwine powěsći za łužyske wósady

Wendisches Kirchenblatt

januar 2017

Gronko cerkwinego lěta 2017 (motiw Stefanie Bahlinger)

Pomogaj Bog, lube sotši a bratši!

Z tym hudašim rozdajo Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi přědny zešywk drugego lětnika „Nowego wósadnika“. Wjele jo se stało w zachadnem lěše. Rědnje smy huswěšili w měrcu z hušym promštom Martinom Herchom 50. serbsku namšu nowšego casa w měsće. Wjeliki wjerašk jo był w maju Serbski cerkwiny žeń we Slěpem ze serbskimi kšescijanami z Dolneje, Górneje a srjejźneje Łužyce. K přědnemu razuju jo teke namša była na domowniskem festiwalu w Janšojcach. Pši tej gózbje smy mógli prezentěrowaš huslědk žurneje pěšlětneje proce: nowe spiwarske za młodych luži „Tyca“. Južo na dnju pšedstajenja wjele eksemplarow su byli pšedane. Mjaztym jo samo zwězkowy prezident Nimskeje jo dostał jaden eksemplar pšepódany.

W přědnem psalmje stoj: „Ten spšawny jo kaž bom, sajžony pši wódnych tšugach, kótaryž swój płod měwa w swójom casu, a jogo list njezapřejo“. Listy našogo boma njejsu zapřešli, nahopacne, nowe zelene łopjenka su pširosli. Ako serbske kšescijany smy se zwěrili pó Lutheroju sajžiš nowu jabłušcynu. Móžomy bóžyckowaš, až jo nas mało a což wšo njejo se ražilo a což nas móli. Abo móžomy se wjaseliš, kaž wjele smy hugbali. Naš bomcyk gładajucy rosćo! Werner Měškank jo mě napisał: „Jo napšawdu rědnje, až mamy take aktiwnošći pšez našo towaristwo. Dopokažomy žeńk a lěpjej, až jo móžno, ze swójskimi mócami rěcne rummy slědk dobydnuš, kenž su se zdali južo zgubjone.“ Lěpjej ja to njamóžom groniš.

Widobnošć Serbow w cełej cerkwi jo narosła. Farań Friedhelm Wizisla jo nam napisał: „wir haben im Gottesdienst in Potsdam-Bornstedt [...] eine Kollekte in Höhe von 107,66 € für die

Seelsorge in der sorbischen und wendischen Gemeinde gesammelt, die wir Ihnen gern überweisen lassen möchten. Meines Erachtens ist die Kollekte in Ihrem Verein gut aufgehoben.“ To jo wjelgin rědne było, nic jano pjenjezow dla.

Wažne za mnjo jo, až teke nimske fararje w Dolnej Łužycy su zahupytnuli, až se něco gibjo na serbskem póli. Gaž se hobej boka z dowěru bližytej, měnim, až serbstwo w cerkwi pšichod ma.

Namša na serbskem swěženju w Janšojcach

Ein Gemeindeblatt in wendischer Sprache ist auch dahingehend ein Wagnis, weil es viele gibt, die dem Wendischen zugeneigt sind, aber die Sprache (noch) nicht so beherrschen, um alles zu verstehen. Eine zweisprachige Ausgabe würde aber im Augenblick unsere Möglichkeiten sprengen. Allerdings können Sie eine deutsche Übersetzung der Beiträge im Internet auf www.serby.ekbo herunterladen. Dort sind auch alle aktuellen Termine zweisprachig angegeben. Oder schreiben Sie mir!

Wóstańšo z Bogom,
Hartmut S. Leipner

pšedsedař Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.

**Tak źejo ten Kněz:
Cu wam nowu hutšobu a nowego
ducha do was daś
(Hezekiel 36, 26)**

Liebe Schwestern und Brüder,

to gronko lěta 2017 se maka z póžedanim na zasadny nowozachopjeńk, ako móžomy wšuzi spóznaś. Populisty gronje ze swójimi jěrymi pominanjami, až wšyknomusymy dokradnje pśeměniś. Roznjasenje „postfaktiskich“ pśedstajenjow z lěka tych, kótaryž su měnenja, až tak njamóžo dalej hyś. Jo spomnješa gódne, kaž gronko lěta na włosk a prošk pasujo. Ekumeniska źěłowa kupka za cytanje Biblije hubjerjo gronka lěta južo tśi lěta doprědka. Jo nejskerjej za lěto 2017 jubilej reformacije w mysli měła.

Rozsuźecy za nowe gronko lěta jo, až Bog jo ten, kenž co nam nowu hutšobu dariś a nowego ducha do nas daś. Póžedanje za nowego cłowjeka zjadnošujo wšyknje religije. W nimskim diktaturama 20. stolěša jo pśipowěženje nowego cłowjeka było nabóžninske kritiske. W retrospektiwje spóznamy, až wšuzi, źož luži sami hopytaju stwóriś nowego cłowjeka, nabydnjo to njećłowjeske, abo samo helske znamjenja. To groni: Jano

gaž Bog dajo nowu hutšobu a nowego Ducha, to derje hujžo. Bog pśenowja wótnutśika. Wón položujo něco hugójšecygo za jogo cełe twórjenje do nas nutś. To cyni nas cuśniwe a mudre. Móžomy tym starym wěcam pokoj daś abo tak wó nich powědaś, aby nowy zachopjeńk móžny był. Chopijomy žiwaś na take wěcy, kótarež nowe žywjenje pódpěruju a na take, kótarež škóže.

Wjaselim se tym małym a wětšym rośćenjam, kenž w serbskej wósaže narostu a žycym Wam wšym teke za lěto 2017 Bóžy hobnowjeński Duch.

Ihre
Ulrike Menzel

promštowka chóšebuskego ewangelskego cerkwinego hokrejsa

(z nimskeje rěcy pśestajone)

Luther pšížo ku Tebje?

Ingolf Kšenka

W wupowjesowańskem kašćiku wisy ředny plakat: Mjertyn Luther, wjeliki a mójny kaž pšecej a kaž pomnik, wón stoj w błošańskem cołnje a žaržy wjasło w rukoma a šta pa w Błotach cołn pó grobli. Spózy na plakaše stoj napisane:

„Błošański cerkwiny žeń we Wjerbnje. Luther pšížo ku Tebje“.

Co ma to groniš? – Ja njok, aby Luther ku mnjo pšíše! Luther jo napominał Žydow zabijaš. Luther jo pó nje-huspěšnych procowanjach wó hujadnanje jasnje pominał, až wójujuce armeje burrow deje se póbiš.

Wó Serbach, kótarež su tegdy hyšći hokoło Wittenberga bydlili, jo Luther powědał z kradu njecesyymi a ranjecymi słowami. Luther jo se bójał nadmócy Turkow a jo pšíbliženje turkojskich wójskow gódnosił ako Bóže chłostanje za grěchy kšescijańskich luži w pódwjacornych krajach. Kak mógu tego luža ze srježneho wěka žinsa k nam na hoglěd pšosyš?

Ně, ja njok, až Luther pšížo. – Ja cu, aby Jezus zasej pšíše! Na kóncu Biblije, w husokem zjawjenju pósoła Jana ga žejo Jezus: „Glědaj, ja hucyniju wšykne wěcy nowe.“^[21, 5] A wósada tych dla spšawnosći pšegónjonych woła: „Jo, pšíž Kněz Jezu! Amen.“^[22, 20] To jo to kšescijańske wócakowanje! A Luther jo do njogo wěrił.

Jano z Jezusom ako tego pósrědnika mógu

ja tego srježowěkowego njeměrnika pšenjasć a móžom joga dobre statki stajiš pó dła joga njestatki.

Jezus jo był zamordowany Žyd. Wón jo powěžel: Te mójne pódtłocuju swóje ludy, ale tak njedej mjazy wami byš. Chtož co byš nejwěšy mjazy wami, ten dej byš služabnik. Wón jo gronił: Což cynili sćo jadnomu z tych mójich nejmeńšych bratšow, to sćo mě cynili. Bužćo tak zmilne, kaž teke waš Wósc na njebju miłosciwy jo!

Jo, Luther jo na njogo wěrił. To jo pšijnasło swětło do joga śmy a do cełego pódwjacornego kraja. Co jo Mjertyna Luthera tak nje-směrnje hulichowało? Wón huznajo: „*Solus Christus*“. Jano Kristus sam! Tak jo wón teke huznamne statki hugbał a hurědne myśli měł:

- Lichotnosć wědobnosći.

Pšed bamžom a kejžorom z tysacoreju nadmócu jo se ten mały mnich ze Sakskeje se wěrił hustupiš ze znapšesiwjenim: „How ja stojm, a ja njamógu hynacej, daš

mě pomožo Bog.“

- Pominanje wó mjeršnikojstwu wšyknych wěrjacych. Aby Bogoju pšistupił, njetrjebaš žednogo drugogo pósrědnika nježli Kristusa.

- Póznaše: Cerkwja se musy stawnje wótnowiš. („*Ecclesia semper reformanda*.”)

- Manželstwo jo za wšych, teke za mjeršnikow a za mnichowki, a jo swětny dar Boga, to groni, rozymoju luži dowěrjona wěc! Wóno njejo žeden sakrament. Pšez manželstwo z pjerwejšneju mnichowku Katarinu z Bory jo Luther jedno znamje dał. Wót tego casa jo ewangeliska fara ze swójimi žiśimi pšez stolěša sobu póstajał kulturne stawizny srježneje Europy.

- „Až Jezus Kristus jo rožony Žyd.“ Južo titel togo polemiskego spisa młodego hucone-
go Mjertyna groni wšykno. Wše antisemity, wó-
sebnje pak te „kšescijańske“ dejali se sromaš!
Kak jo stary Luther mógał to wótzabyś?

- Bóže słowo su luže dejali wótněnta sły-
šaš a cytaš w swójej maminej rěcy! – Taka zasa-
da njejo jano Nimcam, ale dalšnym ludam wót-
wóriła žurja k hutwórnjenju swójskeje pisneje rě-
cy. Teke nam Serbam. Co by było žinsa serbst-
wo mimo fararjow, kaž su to byli Jakubica, Fa-
bricius, Fryco, Šyndlař, Tešnař a Šwjela? Wše su
byli lutherske duchowne a su se culi ako bratši
a hukniki Luthera.

- W kuždem zwaženju deje teke bogate a
móčne se měš pó pšawje a póřže. Žaseš Bó-
žych kazni ako póstajajuca móc za měrniwu po-
litiku a pšešiwu samopašnosći mimo hobgrani-
cowanja su za Luthera byli zakład za pó möj-
nosći měrniwu towarišnosć w njehumóžonem
casu.

- Žělenje mócy a žělenje cerkwineje a
statneje mócy jo hurosło z tak pómjenjoneje
„hucby Luthera wó dvěma mócnarstwoma“:
Mjac ku pšawej rucy a mjac ku ľewej rucy dejtej
se derje wót se žěliš. Tak akle twórijo se město
za politisku opoziciju a praktisku tolerancu.

- Nic jano mjeršniki, ale teke lud dej móc
pšistupiš Bóžemu blidu, aby dostał hobej sa-
kramenta, to groni klěb a wino. To jo komunija:
Signal za nastajenje, kótarež jo Francojska re-
wolucija akle wěcej ako 300 lět pózdžej stajiła
na swětny dnjowny pórěd ze znatym gronkom:
“Lichotnosć – rownosć – bratšojstwo”.

Lutherowe zasadne pšeznanjenje „*sola gra-*

cia“ pokazujo jasnje, až kuždy čłowjek dostawa
Bóže pšípóznaše njewótwisnje wót swóжих
hugbašow a wósebnje njewótwisnje wót togo,
což hobsejži! To jo wjadło k nejważnejšemu
dypkoju w Zakładnej kazni Nimskeje: Dostoj-
nosć čłowjeka – a to měni kuždego luža – jo
njedotykliwa.

Pózdžej jo Friedrich Engels komentěrował
reformaciju ze sadu: „Ten cas jo trjebał wjelika-
now, a wón jo wjelikanow hunjaš.“ Ale Luther
jo gronił: „Smy pšosarje, to jo wěrnó.“ To jo za
zdašim jogo nejwětše kšescijańske póznaše:
Luther jo se tomu zjawnje pšiznał, až teke wón
sam mimo zmólkow njejo. Tak smy my a teje-
rownosći te nejpšikładnejše luže ga pšecej a
rownocasnje spšawne a grěšniki: *Simul justus*
et peccator – tak by Luther gronił.

W swójom spisu „Wó lichotnosći kšescijańs-
kego čłowjeka“ jo wón wšykno pšinjaš na ja-
den dypk: “Kšescijan jo kněz nad wšymi wě-
cami a nikomu njejo póddany.” – Ale w sams-
kej měrje pšaši (z lubosći a dobrowólnje, pseto
Kristus jo hulichował, kaž nam hobkšušujo Swě-
te pismo): „Kšescijan jo póddany wšych wěcow
a kuždemu póddany.“ Jo, tak jo se Jezus žywił
ako pšikład. Togodla měnim: Reformacija žinsa,
to měni: Luther dej, rozmjej ako čłowjek kaž
my, zajs do stawiznow, ale Jezus pšizo. A gaby
teke swět witše zajšeł, ga smějomy weto žinsa
hyšći swóju jabłucynu sajžiš krađu pó luthero-
wej wašni!

Kake jo to hulichowanje! Amen.

(Prjatkowanje w Drjejcach ku dnju reformacije 2016)

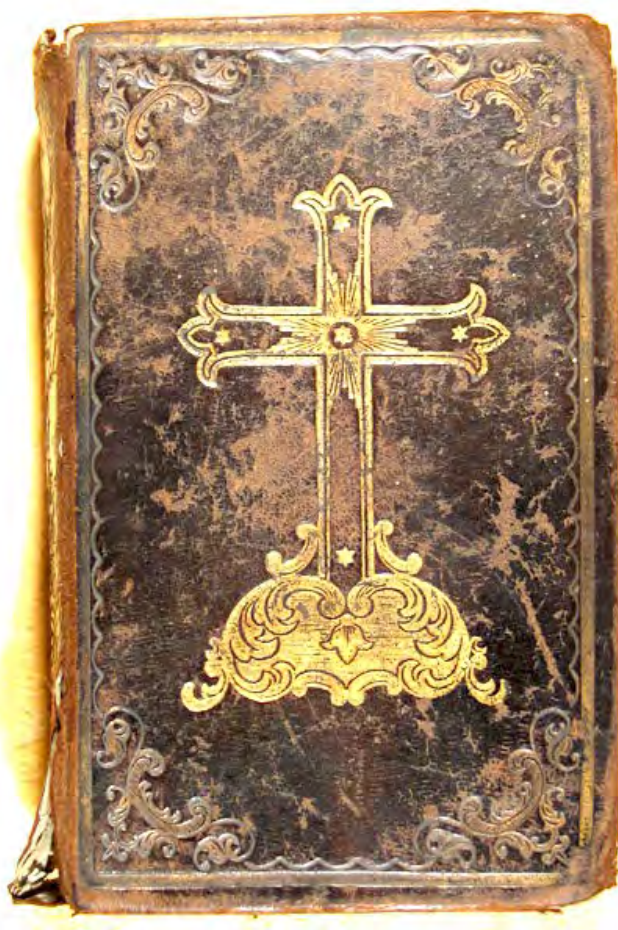
Na nowe lěto

Lej, nowe lěto tudy jo?
Co noweg derje pśinjaso?
Ma struskow a wšych rožow dosć?
Bžo trajda nam a kórušk rosć?
Kněz Bog, ty wšykno wěš!

Chto wě, co lěto w klinje ma?
Co wšogo na nas husypa?
Jo gluka za na gótowa
ab' caka šěžka tužyca?

Lěc pśižo žeń, až dejmy mrěš,
seb' stysny znoj z tog coła trěš?
Lěc bžomy swójjich pšewóziš?
Lěc wšykne raz do njebja pśiš?
Kněz Bog, ty wšykno wěš!

Mój Wósc, se šćodrje ku mnjo wroś,
cyń ze mnu, kaž ty kuli coš,
jan to mě daj, až Krista dla
mój kónc se tudy derje ma!
Kněz Bog, ty wšykno wěš!

K. Šwjela, 1897

Naše serbske cerkwje (1)

Serbska cerkwja w Chóšebuzu (Kloštarska cerkwja)

W 14. stolěšu załožona cerkwja kloštarja Franciskanarjow jo se wót casa reformacije ako serbska cerkwja hužywała. How jo južo w lěše 1522 serbski reformator dr. Jan Brězan (nimski Johannes Briesemann) prjatkował a zapowěžeł Lutherowe hucby. Ale skóro jo musał město spusćić. Akle w l. 1537 jo była w markgrobojstwje Łužicy reformacija oficialnje zawježona. Mnichy su spusćili kloštar. Ta cerkwja bu farska cerkwja za serbskich hobydlarjow města a hokolnych jsow.

Južo do 1. swětoweje wójny jo hušnosť na to tłocyła, aby se hužywanje serbskeje řečy w cerkwi hobgranicowało. Pó smjerši fararja Jana Riza w lěše 1926 jo jano hyšći ředko až do lěta 1933 serbska namša była. Pówójnske procowanja wó wózroženje serbskich namšow njejsu se ražili. Wót lěta 1989 se swěši how na přědnem gódownem swěženju serbska gódowna namša.

Wobraz kšícowanja na hołtarje Serbskeje cerkwje z gronkom „Ta kšej Jezu Kristusa, togo syna Bóžego, hucysćijo nas wót wšyknoho grěcha“ [1. Jana 1, 7].

Wjeraški Serbskeje wósady w lěše 2016

Serbski festiwal w Janšojcach

Witajšo k nam! Herzlich willkommen!

Janšojce 21.08.2016

Cerkwiny program

ku gózbje festiwala serbskeje kultury
Kirchenprogramm

09:30 Namša a pšestajenje nowych spiwarskich za młodych luži „Tyca”
Gottesdienst und Vorstellung des Liederbuches „Tyca”

14:00 Orgelowa muzika w cerkwi
Orgelmusik in der Kirche

15:00 Krotke dokumentariske filmy w cerkwi
Kurze Dokumentarfilme in der Kirche

16:15 Spiwanje za žiši na Młynkojc dwórje
Kindersingen auf Müllers Hof

Cerkwja jo wob cely zeń wótczynjona. Na farskem dwórje se póbitujo kafey a tykańc a žišam basleńska droga. Móžošo tam knigty „Tyca” kupiš.

Die Kirche ist den ganzen Tag geöffnet. Auf dem Pfarrhof wird Kaffee und Kuchen angeboten, für die Kinder gibt es eine Bastelstraße. Das Buch „Tyca” kann dort gekauft werden.

Kupka serbska namša a jansojcka wósada

3. konferenca serbskich prjatarjow w Slěpem

jaťšowne spiwanje w Janšojcach

Spěchowariske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t. a Šula za dolnoserbsku rěc a kulturu pšepšosujetej na

Bibliske kolo

„Rozmějoš, což lazujoš?“

Pjerwej su byli bibliske rěčne wobrazje a wobroty znate a rozmyliwe. Pšed pšisamem 150 lětami jo wujšo slědne wudaše dolnoserbskeje biblije. Zadanijo se nowowudaše? Co w tom starem teksće pópšawem stoj? W střižělnem biblischem seminarje (nawjedowanje dr. Ch. Piniekowa, dr. H. Leipner) comy se wopóznaš z našeju serbskeju bibliju, interpretěrowaš wopšimješe, diskutěrowaš a pšinawuknuš ludowu rěc biblije. Pšepšosujomy zajmcow (nic jano z cerkwinego wobtuka), aby se wjaselili rědnych starych serbskich tekstow.

prědne zmkanje

9. september
2016, 15:00

Žylojska droga 37, D-03044 Chóšebuz

50.

serbska namša nowšeho casa w měsće

Serbski cerkwiny žerń we Slěpem

spiwanje a kafejpiše we Złem Komorowje

Cerkwinska pratyja 2017 (I.)

(Dłujkodobne terminy zarědowanjow se mógu změníš abo budu precizěrowane.
Dalšne serbske namše su planowane. Glejšo teke na www.serby.ekbo.de)

januar

06.01. Tšoch kralow

20.01. 15:00 Serbske bibliske koło "Rozmějoš, což lazujoš?"

februar

01.02. 200. narodniny Juliusa E. Wjelana, fararja w Slěpem

12.02. 14:00 cesćenje Jana Bogumiła Fabriciusa pla pomnika Fabriciusa w Kórjenju

měrc

05.03. přédna nježela spótnego casa

07.03. Nowa Niwa: pósejženje Pširady za serbske wósadne žywjenje pši EKBO

26.03. 10:30 serbska namša w Dešnj

apryl

02.04. 150. smjertny žeń serbskego duchownego Kita Fryca Stempela

07.04. 125. smjertny žeń Juliusa E. Wjelana, fararja w Slěpem

14.04. śichy pětk

16.04. jatšownica

17.04. 09:30 jatšowna namša w Picnju

25.04. Serbska cerkwja w Chóšebuzu: konferenca serbskich prjatkarjow

30.04. 10:00 dwójorěčna namša w Kórjenju

maj

07.05. Łužyski cerkwiny žeń w Kerkojcach

25.05. stupny stwórtk

27.05. Serbska–nimska namša
na Ewangelskem cerkwinem dnju w Barlinju

juni

04.06. swětkownica

05.06. 14:00 swětkowna namša w Turjeju

23.06. serbska nabóžnina na XII. mjazynarodnym folklornym festiwalu w Hochozy

Cerkwinska pratyja 2017 (II.)

julij

01./02.07. Serbski cerkwiny žen w Tšupcu

09.07. 190 lět cerkwja w Drjejcach

30.07. 14:00 serbsko–nimska namša w Złem Komorowje

awgust

2.8. familijowe drogowanje a dwórowy swěžeń we Wuježku

september

10.09. 10:00 serbsko–nimska namša we Wětošowje

10.09. 10:00 žnjowny swěžeń ze namšu pód gołym njebjom w Radušu

24.09. 14:00 „30 lět serbska namša w Dolnej Łužycy“. Namša w Dešnj

oktober

31.10. 10:00 serbska namša w Mósće

31.10. 10:00 ekumeniska namša
w chósebuskej Nimskej cerkwi

nowember

22.11. pokutna srjoda

26.11. nježela zamrětych

december

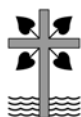
02.12. 14:00 zgromažina Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.

03.12.2017 předna nježela pšichoda

25.12.2017 10:00 Serbska cerkwja w Chósebusu: gódowna namša

Kontakty

Serby w Ewangeliskej cerkwi Barlinja–Bramborskeje–šlasyńskeje Górneje Łužyce:
www.serby.ekbo.de

serbska wósada na facebooku: www.facebook.com/groups/917522711623739/

Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t.
c/o Droga Gertraudy 1, D-03046 Chóšebuz

Bankowy zwisk: dostawař: Wendischer Kirchenverein
IBAN DE21 1805 0000 3302 1228 44 (žarjabcnica Sprjewja–Nysa),
BIC WELADED1CBN, hužywański zaměr:
Beitrag/Unterstützung Verein zur Förderung der wendischen Sprache

pšedsedař Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.
dr. Hartmut S. Leipner, hartmut.leipner@gmail.com, ☎ +49 174 6997743

serbski dušepastyř Ingolf Kšenka, farař w Janšojcach
ingolf-forst@freenet.de, ☎ +49 173 6883243

Dalšny „Nowy wósadnik“ hujžo ku gódam 2017.

Impresum

Nowy wósadnik: Serbske cerkwine powěšći za lužyske wósady. Wendisches Kirchenblatt
numer 4, januar 2017. ISSN: 2367-1971.

hudawař: Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t. www.serby-ekbo.de

techniske spšigótowanje: Serbske nakładnistwo w Chóšebuzu/Wendischer Verlag Cottbus

zagronity redaktor: dr. Hartmut S. Leipner, Pšić Góramšicy 29, D-03042 Chóšebuz

hartmut.leipner@gmail.com

Nowy wósadnik huchada dwójcy hob lěto. Pšawopis se husměrijo głownje za h-pisanim.

bildki: S. Bahlinger (www.verlagambirnbach.de), M. Helbig, J.-H. Janßen,

(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dorfkirche_Straupitz_09.JPG; licence CC BY-SA

3.0), H. Leipner, priwatny archiw U. Menzel, W. Měškank

All rights reserved © WV Cottbus/Chóšebuz 2017.